

BETEKENIS VAN TOEKOMSTIG MESTBELEID VOOR DE EENDENHOUDERIJ

G. J.H. van Middelkoop
IKC pluimveehouderij

Sinds 1 februari 1992 vallen de eenden ook onder de mestwetgeving. Tot nu toe betekent dit ondermeer voor u dat u de fosfaatproduktie op uw bedrijf heeft moeten registreren, het aantal dieren niet meer mag uitbreiden, niet meer naar bepaalde diersoorten mag overschakelen en slechts onder strikte voorwaarden uw mestproduktierechten mag verplaatsen. Dit zijn voornamelijk maatregelen die de vrijheid in uw bedrijfsvoering beperken. Bovendien is het verband tussen de maatregelen en de oplossing van het mestprobleem ook niet altijd voor iedereen duidelijk. De komende jaren zal het mestbeleid echter sterk veranderen. In deze inleiding zal ik daar verder op ingaan.

Derde fase mestbeleid

Vanaf 1995 gaat de derde fase van het mestbeleid in. In 1986 is reeds bepaald dat in de derde fase van het mestbeleid het mestprobleem moet worden opgelost. De derde fase loopt van 1995 tot 2000. In deze fase krijgen de veehouders meer individuele verantwoordelijkheid. Iedere veehouder moet zorgen dat hij alle geproduceerde dierlijke mest op zijn bedrijf verantwoord op zijn eigen grond gebruikt of buiten het bedrijf afzet. Het voordeel van deze aanpak is dat voor iedereen het verband tussen de te nemen maatregelen en het probleem duidelijk is.

De regulerende mineralenboekhouding zal uiteindelijk worden gebruikt om de verantwoorde afzet van de mest te handhaven en te controleren. Per 1 januari 1996 is de regulerende mineralenboekhouding echter nog onvoldoende waterdicht om de verantwoorde mestafzet goed te kunnen controleren. Als overbrugging naar de regulerende mineralenboekhouding zal daarom per 1 januari 1996 waarschijnlijk het mestafzetscenario met de facultatieve mogelijkheid tot regulerende mineralenboekhouding worden ingevoerd.

Een facultatieve regulerende mineralenboekhouding betekent dat boeren onder strikte voorwaarden gebruik mogen maken van een vereenvoudigde regulerende mineralenboekhouding i. p. v. het mestafzetscenario. Deze strikte voorwaarden hebben met name betrekking op de controleerbaarheid en handhaafbaarheid van het systeem. Zo zal het in de vereenvoudigde regulerende mineralenboekhouding verboden zijn om kunstmest, dierlijke mest of overige organische meststoffen aan te voeren. Daarnaast zal van een aantal posten een accountantsverklaring omtrent juistheid en volledigheid van de verstrekte gegevens gevraagd worden.

Mineralenboekhouding en mestafzetscenario

Voordat ik de consequenties voor de eendehouderij van dit toekomstig beleid zal behandelen, zal ik eerst de regulerende mineralenboekhouding en het mestafzetscenario nader toelichten.

Regulerende mineralenboekhouding

In de mineralenboekhouding wordt het mineralenoverschot op een bedrijf berekend. Het verschil tussen de aan- en afvoerposten van de mineralen is het overschot. Hiervoor moet u van vrijwel alle aan- en afvoerposten op uw bedrijf een registratie bijhouden.

De voornaamste aanvoerposten op een eendenbedrijf zijn eendagskuikens, voer en strooisel; de voornaamste afvoerposten zijn afgeleverde eenden en mest.

In de regulerende mineralenboekhouding zal zowel op fosfaat als op stikstof worden gereguleerd.

Het regulerende van de regulerende mineralenboekhouding zit in de heffing. Op iedere kg fosfaat- of stikstofoverschot volgt een heffing. Voor fosfaat ligt de hoogte van de heffing in ieder geval boven de duurste afzetmogelijkheid van mest (mestverwerking), waardoor het waarschijnlijk economisch aantrekkelijker is om de mest af te zetten dan om de heffing te betalen. Voor stikstof zal de heffing een meer sturend karakter krijgen. Middels het ammoniakbeleid (AMvB-Huisvesting) zal namelijk al op stikstof worden gereguleerd.

Mestafzetscenario

Het principe van het mestafzetscenario is gebaseerd op de mestboekhouding. Aan de hand van forfaitaire normen wordt uw fosfaatproductie vastgesteld. Met behulp van forfaitaire omrekennormen, die het fosfaatgehalte in de mest aangeven, wordt uit de fosfaatproductie uw mestproductie bepaald. Voor deze hoeveelheid mest, zover die niet op eigen grond plaatsbaar is, moet u een verantwoorde afzet aan kunnen tonen. Over het aantal kg fosfaat waarover u geen verantwoorde afzet hebt kunnen aantonen betaalt u een regulerende heffing. Deze heffing zal net zo hoog zijn als in de regulerende mineralenboekhouding.

In het mestafzetscenario kan echter eenvoudig van de forfaitaire fosfaatproduktienormen en omrekennormen worden afgeweken. Via de zogenaamde verfijnde route kan de fosfaatuitscheiding per dier vrij nauwkeurig worden benaderd uit de hoeveelheid aangevoerde fosfor in het mengvoer en van de forfaitaire omrekennorm kunt u afwijken door uw mest te laten bemonsteren en analyseren

Overeenkomsten en verschillen

Op het eerste gezicht lijken regulerende mineralenboekhouding en mestafzetscenario twee totaal verschillende systemen. Bij een nadere beschouwing blijken deze verschillen echter niet zo groot te zijn.

Overeenkomsten:

- de verantwoordelijkheid wordt neergelegd bij de individuele veehouder, hij kan zelf zijn eigen bedrijfsvoering bepalen zolang hij het milieu maar niet belast door meststoffen milieutechnisch onverantwoord te gebruiken of af te zetten;
- beide systemen reguleren door middel van heffingen zodat er op bedrijfsniveau en nationaal evenwicht tussen mestproductie en afzet ontstaat;
- in beide systemen wordt geprobeerd de nauwkeurigheid van de fosfaatstromen zo goed mogelijk in te schatten. Daardoor zal meer vraag ontstaan om de afgevoerde mest te bemonsteren en te analyseren.

Verschillen:

- het resultaat van het mestafzetscenario is de hoeveelheid mest die de veehouder moet afzetten. Over de te weinig afgezette fosfaat in mest betaalt hij een hoge heffing. In de mineralenboekhouding is de afzet van mest één van de afvoerposten, de overheid rekent de veehouder af op het overschot op zijn balans
In feite is dit verschil tussen het mestafzetscenario en mineralenboekhouding niet zo groot als het lijkt. In beide gevallen zal de veehouder als hij al zijn mest, die hij niet op eigen grond kan plaatsen, verantwoord afzet geen prohibitieve heffing hoeven te betalen;
- het mestafzetscenario reguleert alleen op fosfor uit dierlijke mest, terwijl de mineralenboekhouding ook direct op stikstof en de mineralen (N,P) uit kunstmest reguleert;
- in het mestafzetscenario bepaalt alleen de aanvoer van P in voer de hoeveelheid af te zetten mest, in de mineralenboekhouding daarentegen worden niet alleen meer aanvoerposten meegenomen, maar wordt naast de afvoer van dierlijke mest ook rekening gehouden met de andere afvoerposten zoals vlees en eieren.

Betekenis voor de eendenhouder

Aangezien voor eenden de fosfaatgebruiksnormen pas op 1 januari 1998 van kracht worden zult u als eendenhouder de eerste jaren vrijwel nooit met regulerende heffingen te maken krijgen. U kunt immers al de geproduceerde mest op uw land kwijt. Toch is het wel verstandig de mestafzet alvast goed te regelen. In 1998 kan het voor een nieuwkomer op de mestmarkt wel eens erg moeilijk en duur worden om afzet te vinden voor zijn mest. Door het aanscherpen van de gebruiksnormen zal de plaatsingsmogelijkheid van mest in 1998 t. o . v . de huidige situatie immers sterk zijn afgenomen.

Voor kleine sectoren als de eendenhouderij is de verfijnde route van het mestafzetscenario mogelijk minder nauwkeurig dan voor grotere sectoren. Om een verfijnde route te kunnen maken heeft de overheid namelijk veel praktijkgegevens nodig. Van een sector als vleesvarkens beschikt de overheid vanzelfsprekend over veel meer gegevens dan van een sector als de eendenhouderij. Het zou voor eendenhouders daarom, ondanks de beperking van uw vrijheid in bedrijfsvoering, al eens snel voordelig kunnen zijn om voor de facultatieve mineralenboekhouding in aanmerking te kunnen komen. De enige manier om hier voor uw eigen bedrijf zekerheid over te krijgen is door nu al vast voor uw bedrijf een mineralenboekhouding op te stellen.